

Tønde Lands Størrelse, hvorpaa han holdt en Ko, og som var en meget flittig og stræbsom Mand, der havde lagt flere Hundrede Rigsdaler tilside, som han havde laant ud. Ham blev der tillagt 12½ Tønde Land raa Jord, og han troede ret at skulle kunne høste Fordeel af denne Eiendom. Han anskaffede sig i den Anledning Heste og Bogn, opbrød Stenene, indhegnede Lodden og dyrkede Jorden, men Resultatet er blevet, at han nu har maattet sælge Heste og Bogn, maa hjælpe sig med den ene Ko og er nærved at komme under Fattigvæsenet, — Alt, fordi Jorden var saa usjel, at den ikke kunde lønne Arbeidet og Befrustningerne. Saaledes kunde jeg anføre flere Exempler. Aarsagen til, at Arvesæsterne ikke have opdyrket Jorderne, er ikke den, at de ikke have villet, men den, at de ikke have kunnet; de have ikke formaaet at gøre det. — Naar den ærede Finanzminister dernæst anførte, at, naar man tog Hensyn til de lave Afgifter, som hvilede paa deres tidligere opdyrkede Jorder, saa modereredes derved de høie Afgifter, der vare satte paa de raage og uopdyrkede Jorder, saaledes at det i det Hele ikke kunde siges at være for høie Afgifter, saa maa jeg bemærke, at det dog forekommer mig, at dette ikke vel lader sig anføre som Grund for høiere Afgifter af de nye Jorder, end hvad der i og for sig maatte findes rimeligt at paalægge disse, thi, naar Arvesæsterne havde erhvervet de tidligere Jorder paa billige Vilkaar, saa havde de en Ret til ogsaa at beholde dem under de samme Vilkaar, og deraf kunde paa ingen Maade hentes en Grund for høiere Afgifter af de nye Jorder, end det var rimeligt at paalægge disse. — Hvad der derimod kunde synes at være det meest Begrundede i, hvad den ærede Minister fremhævede, var det Beviis, som han anførte for, at min Beregning over, hvad der var blevet betalt for de udyrkede tjolerede Lodder, var feilagtig. Hans Uttring om, at en Tønde Hartkorn af disse Lodder ikke var bleven betalt med 91 Rigsdaler, som af mig anført, men med over 500 Rd., blev ogsaa modtagen med nogen OVERRASSELSE, idet der fremkom et „Hør“ ved samme. Jeg troer imidlertid, at den høitærede Minister ikke er tilstrækkelig inde i Sagen, thi den omtalte

Omstændighed er virkelig overmaade forklarlig, naar man kender Jøeholdene og veed, hvorledes det hænger sammen. Blandt de hornholmiske Udmærker var der nemlig — foruden de Jorder, overhvis Afgifter der ankes, de Jorder, der laae oppe i Heden — ogsaa Udmærksjorder, der laae ved Strandkanten, og det netop i de tre af den ærede Minister nævnte Sogne: Ruthsker, Røe og Ibsker Sogne, og jeg kender navnlig i det sidstnævnte Sogn en Mark, der kaldtes „Brændesmark“ — en Udmærk, der tilhørte og folgtes af Staten —, som var saa udmærket, at den blev bortarvesæstet til en Priis af c. 300 Rd. pr. Tønde Land foruden den aarlige Afgift. Men det er dog i høieste Grad ubilligt i Omtalen af Betalingen for en Jord, over hvis Afgifter der er kommet Besværning, at indflette Jord, hvorover der aldrig er ført Besværning. Over Afgifterne af de Marker, som ligge paa Strandkanten, er der aldrig blevet ført Besværning; de bestaae af virkelig gode Jorder, der bleve solgte til en forbausende høi Priis. Men Klagerne gjælde kun de Marker, der ligge oppe i „Høilungen“, som vi kalde det, paa den bakkede, stenede, klippesfulde Mark. Det er kun denne sidste Jord, der maa tages i Betragtning, naar man vil beregne Afgifternes og Auctionssummernes Størrelse; men saa troer jeg ogsaa, at det vil findes, at det er omtrent 91 Rd. pr. Td. Hartkorn, der betales for den, maaskee lidt mere, maaskee lidt mindre; Forskjellen vil dog ialfald ikke være saa stor, at den kan rokke Meget i den Beregning, som jeg har opstillet. Den ærede Minister sagde, at det var forklarligt, at Sognene ikke havde formaaet at faae saameget for de Jorder, som de havde bortarvesæstet, som Staten havde faaet for, hvad den havde bortarvesæstet, fordi Staten var kommen først til Markedet. Jeg troer dog ikke, at der for Sognejordernes Beskommende var Mangel paa Liebhave; i vor Tid er der gjerne Liebhave nok til Jordeiendomme. Men Aarsagen til de lavere Priser for Sognejorderne kunde mulig ogsaa være den, som den høitærede Minister ligeledes anførte, at man havde seet, hvor store Afgifterne vare blevne paa Statens Jorder, men tillige havde seet,